

بررسی علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادین مراجعه کننده به مرکز بهبیستی شهرستان یزد

نویسندگان: دکتر حسین فلاح زاده * نرجس حسینی **

* استادیار دانشکده بهداشت - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
** کارشناس عمومی - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

چکیده

اعتیاد اختلالی با ماهیت مزمن و عود کننده می باشد که تهدید کننده سلامت و حیات بشری است. با شناخت عواملی نظیر صفات شخصیتی، مهارت‌های مقابله ای، عوامل خطر محیطی، اختلال روانی زمینه ای، می توان احتمال عود را پیش بینی نمود. هدف از انجام این مطالعه تعیین علل عود اعتیاد از دیدگاه خود معتادین بوده است.

این مطالعه به صورت توصیفی و به روش case series بر روی ۲۳۰ نفر از معتادین مراجعه کننده به مرکز خود معرف بهبودی که همگی دارای عود اعتیاد بوده اند انجام گردید.

از دیدگاه معتادین عواملی که منجر به عود اعتیاد شده بود، عبارتند از: ۳۷/۴ درصد دوستان معتاد، ۸/۷ درصد مراجعه به محل‌های قبلی مصرف مواد مخدر، ۲۸/۶ درصد فشار روحی و روانی، ۷/۳ درصد جهت بهبود بیماری خود، ۴/۴ درصد برخورد با موقعیت‌های ناگوار، ۹/۷ درصد طرد شدن از طرف خانواده و جامعه و ۳/۹ درصد دیدن اشیاء و ابزار مصرف بوده است. در این مطالعه مشخص شد که، بالاترین وابستگی به مواد در این گروه، وابستگی به تریاک با ۶۹/۸ درصد بوده است. میانگین سن معتادین که دارای عود بوده اند ۱۰ ± ۳۲/۵ سال و متوسط طول مدت استفاده از مواد مخدر ۶/۲ ± ۸/۸۶ سال بوده است. ۲۹/۴ درصد از نمونه های مورد بررسی، مواد مخدر را در منزل نگهداری می کردند و ۳۴/۵ درصد آنها اقدام به از بین بردن مواد مخدر نموده بودند. در خصوص اولین پیشنهاد دهنده مواد مخدر، ۴۸/۸ درصد از معتادین همکاران و یا دوستان خارج از مدرسه، ۲۳/۴ درصد یکی از بستگان، ۹/۷ درصد یکی از افراد خانواده و ۶/۶ درصد دوستان مدرسه را عنوان نمودند. در خصوص نظرات افراد معتاد در مورد تدابیر لازم جهت جلوگیری از عود اعتیاد به ترتیب اولویت، آگاه نمودن افراد از عوارض مصرف مواد، حمایت و پشتیبانی اطرافیان و اجتماع، دور نگه داشتن فرد در حال ترک از دوستان معتاد و ایجاد فعالیتهای جایگزین عنوان گردید.

با توجه به نتایج این مطالعه به منظور جلوگیری از عود مجدد در معتادین کاستن از فشارهای روحی و روانی آنها و آگاه نمودن آنها از عوارض مصرف مواد و دور نگه داشتن آنها از دوستان معتادشان می تواند موثر باشد.

واژه های کلیدی

عود اعتیاد، معتادین، یزد

طلوع بهداشت

فصلنامه پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال پنجم

شماره اول و دوم

بهار و تابستان ۱۳۸۵

مقدمه

اعتیاد اختلالی با ماهیت مزمن و عود کننده می باشد که تهدید کننده سلامت و حیات بشری است. با شناخت عواملی نظیر صفات شخصیتی، مهارت‌های مقابله‌ای، عوامل خطر محیطی و اختلالات روانی زمینه‌ای می توان احتمال عود را پیش بینی نمود و با ملاحظات صحیح و بموقع از آن پیشگیری به عمل آورد.

جمعیت ایران هم اکنون حدود ۷۰ میلیون نفر است حدود ۴۰ میلیون نفر را جمعیت بالای ۱۵ سال تشکیل می دهند که از این میان حدود ۲ میلیون نفر سوء مصرف کننده یا وابسته به مواد هستند. بعضی از آمارها نیز حدود ۴ میلیون نفر مصرف کننده مواد را گزارش کرده اند (۱).

در افزایش شیوع و سوء مصرف مواد عوامل متعددی دخیل هستند که تعامل این عوامل با یکدیگر منجر به شروع مصرف و سپس اعتیاد می گردد. یکی از موارد خطرناک، عود مصرف می باشد یعنی یک فرآیند منفی شامل بازگشت مجدد به مصرف مواد یا به صورت افزایش مقدار مصرف یا مصرف مواد جدید ولی ضعیف تر علیرغم ترک مصرف و یا انجام حرکات و رفتاری که نشانه‌ای از روی آوری مجدد فرد به اعتیاد است (۲).

یکی از جنبه‌های مهم اعتیاد که طی تلاش‌های بازدارنده مشخص شده، بازگشت به مصرف مواد مخدر پس از دوره‌ای از قطع مصرف می باشد. مطالعات، شیوع بالای عود اعتیاد را نشان می دهند (۳-۶).

فریدمن و همکاران در سال ۱۹۹۸ بیان نموده‌اند: تنها ۲۰ تا ۵۰ درصد بیماران می توانند به قطع مصرف مواد بعد از یکسال ادامه دهند (۷).

براون (۱۹۹۸) گزارش می دهد که تنها ۱۹ درصد مصرف کنندگان مواد پس از درمان قادرند قطع مصرف را برای ۶ سال ادامه دهند (۸).

مسأله اعتیاد و راه‌های درمان آن به متغیرهایی همچون تعداد جلسات گروه درمانی و درمان غیر

دارویی بستگی دارد اگر چه درمان دارویی اولین انتخاب پزشکان برای درمان بیماری اعتیاد به شمار می رود نتایج حاصل از این بررسی این نکته را بیش از پیش روشن می کند، که یک معتاد علاوه بر نیاز به داروهای سم زدا به درمان‌های غیر دارویی نیز نیازمند است. جلسات گروه درمانی و شناسایی اختلالات روانی یک معتاد و درمان آن می تواند در موفقیت یک درمان دارویی موثر باشد. همچنین جداساختن یک باره معتاد از همه انواع اعتیاد شاید کاری مشکل باشد ممکن است یک معتاد برای فرار از یک اعتیاد خطرناک به نوع ساده تری از آن پناه ببرد (۹).

به همین دلیل برخی از متخصصین از لفظ اختلال مزمن و عود کننده برای توصیف اعتیاد استفاده می کنند (۸).

روش بررسی

این مطالعه به صورت توصیفی و به روش Case series بر روی ۲۳۰ نفر از معتادین مراجعه کننده به مرکز خود معرف بهزیستی که سابقه ترک مواد مخدر را داشتند انجام گرفت.

در این مطالعه روش نمونه‌گیری به صورت آسان بود و معتادین مراجعه کننده در سال ۱۳۸۲ که عود اعتیاد داشته‌اند مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این مطالعه از طریق پرسشنامه‌ای که بدین منظور طراحی شده و روایی محتوا و پایایی آن نیز مشخص شده بود به صورت مصاحبه از مراجعین تکمیل گردید.

این پرسشنامه شامل ۲۸ سوال به منظور تعیین عوامل مرتبط با عود اعتیاد در مراجعین بود.

در این مطالعه ابتدا معتادینی که حداقل یکبار عود داشته‌اند را مشخص کردیم و سپس بصورت مصاحبه پرسشنامه را تکمیل نمودیم. پس از جمع‌آوری اطلاعات، آنها کدگذاری و وارد کامپیوتر شد و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS.11 و آمار توصیفی

درصد ساکن شهر و ۱۳/۸ درصد ساکن روستاها، ۷۱/۴ درصد مجرد و ۲۷/۳ درصد متأهل بودند. در ۸۵/۹ درصد از آنها سابقه مصرف سیگار وجود داشت. بیشترین وابستگی به موادمخدر در بین این گروه وابستگی به تریاک با ۶۹/۸ درصد و ۹ درصد حشیش و تریاک باهم و ۸ درصد به هروئین بوده است و تدابیر لازم جهت پیشگیری از عود اعتیاد از دیدگاه معتادین به ترتیب اولویت آگاه نمودن افراد از عوارض مصرف مواد (۳۶/۵ درصد)، حمایت و پشتیبانی اطرافیان و حمایت قوی اجتماع (۳۳/۷ درصد) و دور نگه داشتن فرد ترک نموده از دوستان معتاد (۲۰/۲ درصد) بود (جدول شماره ۱).

و آزمونهای آماری کای دو و تست تعمیم یافته فیشر، نتایج تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج

۲۳۰ معتاد در این مطالعه شرکت داشتند که اکثریت آنها (۹۱/۶ درصد) مرد و ۸/۴ درصد زن بودند. ۲۵/۴ درصد آنها در گروه سنی ۲۵-۲۹ سال و ۲۳/۴ درصد در گروه سنی ۳۰-۳۴ سال و تنها ۲/۴ درصد در گروه سنی زیر ۲۰ سال بودند. میانگین سن معتادین در این مطالعه $10 \pm 32/5$ سال و میانگین طول مدت اعتیاد آنها نیز برابر $6/2 \pm 8/86$ سال بوده است. ۸۵/۸

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی دیدگاه معتادین در خصوص تدابیر لازم جهت پیشگیری از مصرف مجدد مواد در معتادین مراجعه کننده به مرکز بازپروری بهزیستی

اولویت اول	اولویت دوم	اولویت سوم	اولویت چهارم	اولویت پنجم	اولویت ششم	اولویت هفتم	جمع	اقدامات جهت جلوگیری از شروع مجدد
تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	
۴۷	۲۶	۲۴	۲۶	۱۶	۱۱	۳	۱۵۳	۱ - ایجاد فعالیتهای جایگزین برای فرد ترک کرده
۳۰/۷	۱۷	۱۵/۷	۱۷	۱۰/۵	۷/۲	۲	۱۰۰	
۵۴	۴۸	۳۱	۲۴	۱۰	۵	۳	۱۷۵	۲ - ایجاد اشتغال
۳۰/۹	۲۷/۴	۱۷/۷	۱۳/۷	۵/۷	۲/۹	۱/۷	۱۰۰	
۵۴	۲۳	۳۳	۱۴	۱۲	۵	۶	۱۴۷	۳ - آگاه نمودن افراد از عوارض مصرف مواد
۳۶/۵	۱۵/۵	۲۲/۳	۹/۵	۸/۱	۳/۴	۱/۴	۱۰۰	
۲۷	۵۵	۱۷	۳۷	۱۶	۹	۱	۱۶۲	۴ - حمایت و پشتیبانی اطرافیان و حمایت قوی اجتماع
۱۶/۶	۳۳/۷	۱۰/۴	۲۲/۷	۹/۸	۵/۵	۰/۶	۱۰۰	
۲۷	۲۹	۳۶	۱۸	۵۵	۱۰	۳	۱۷۸	۵ - دور نگه داشتن فرد ترک کرده از دوستان معتاد
۱۵/۲	۱۶/۳	۲۰/۲	۱۰/۱	۳/۹	۵/۶	۱/۷	۱۰۰	
۴	۱۲	۱۱	۲۰	۱۴	۶۱	۱۷	۱۳۹	۶ - هجرت یا زندگی در شهری دیگر
۲/۹	۸/۶	۷/۹	۱۴/۴	۱۰/۱	۴۳/۹	۱۲/۲	۱۰۰	
۹	۹	۲۰	۱۴	۱۶	۱۶	۶۸	۱۵۲	۷ - کم داشتن فرصت بیکاری
۵/۹	۵/۹	۱۳/۲	۹/۲	۱۰/۵	۱۰/۵	۴۴/۷	۱۰۰	

نداشتند به ترتیب با ۴۱/۷ درصد و ۴۰/۶ درصد و ۴۳/۸ درصد دوستان معتاد را از عوامل موثر عود اعتیاد دانستند. دانش آموزان و دانشجویان نیز دوستان معتاد را با ۴۱/۵ درصد در این زمینه مهمترین عامل عود اعتیاد معرفی کردند و در مرتبه دوم کارمندان، کارگران، مشاغل آزاد به ترتیب فشار روحی و روانی را با ۱۹/۲ درصد و ۲۱/۹ درصد و ۳۷/۳ درصد به عنوان عامل عود اعتیاد دانستند که از نظر آماری بین علل عود اعتیاد با شغل ارتباط معنی داری وجود ندارد ($P.V=0.07334$).

با توجه به جدول ۳ مردان در مرتبه اول نقش دوستان معتاد را با ۴۰/۴ درصد و در مرتبه دوم فشار روحی و روانی (۲۷/۱ درصد) را علل روی آوردن مجدد به مصرف مواد عنوان نمودند و زنان فشار روحی و روانی را با ۴۴/۴ درصد بیشترین عامل و دیدن اشیاء و ابزار مصرف را با ۱۶/۷ درصد در مرتبه دوم عنوان نمودند ارتباط بین جنس و علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادین معنی دار می باشد ($P.V=0.007$).

در این مطالعه از دیدگاه معتادین مهمترین عاملی که منجر به عود مجدد اعتیاد شده است شامل دوستان معتاد (۳۸/۷٪) فشار روحی و روانی (۲۹٪) و طرد شدن از طرف خانواده و جامعه (۹/۲٪) و سپس مراجعه به محل های سابق مصرف مواد (۸/۳٪) بوده است.

جدول ۲ علل عود اعتیاد را بر حسب وضعیت تأهل نشان می دهد. بطوریکه از دیدگاه افراد متأهل و مجرد به ترتیب ۳۸/۵ درصد و ۳۹/۳ درصد دوستان معتاد را به عنوان مهمترین عامل در عود اعتیاد موثر دانستند. در مرتبه دوم مجردین و متأهلین فشار روحی و روانی را به ترتیب با ۲۳٪ و ۳۱/۴ درصد عامل عود اعتیاد دانستند عامل طرد شدن از طرف خانواده و جامعه در مجردین بیشتر عنوان شد (۱۸ درصد) در مجموع نقش دوستان معتاد با ۳۸/۷ درصد مهمتر از دیگر عوامل بوده است که از نظر آماری نیز بین علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادین و تأهل معنی داری وجود دارد ($P.V=0.048$).

با بررسی علل عود اعتیاد بر حسب شغل معتادین نتایج نشان داد که کارمندان، کارگران و افرادی که شغلی

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی علل عود اعتیاد بر حسب وضعیت تأهل

کل		متاهل		مجرد		وضعیت تأهل عواملی که باعث عود اعتیاد شده اند
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۸/۷	۸۴	۳۸/۵	۶۰	۳۹/۳	۲۴	۱ - ارتباط دوستان معتاد
۸/۳	۱۸	۸/۳	۱۳	۸/۲	۵	۲ - مراجعه به محل های سابق
۲۹	۶۳	۳۱/۴	۴۹	۲۳	۱۴	۳ - فشار روحی و روانی
۷/۲	۱۶	۹/۶	۱۵	۱/۶	۱	۴ - بیماری
۳/۷	۸	۳/۲	۵	۴/۹	۳	۵ - موقعیتهای ناگوار
۹/۲	۲۰	۵/۸	۹	۱۸	۱۱	۶ - طرد شدن از طرف خانواده و جامعه
۳/۷	۸	۳/۲	۵	۴/۹	۳	۷ - دیدن اشیاء و ابزار مصرف و سایر
۱۰۰	۲۱۷	۱۰۰	۱۵۶	۱۰۰	۶۱	جمع کل

$P.V=0.048$

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی علل عود اعتیاد بر حسب جنس

کل		زن		مرد		جنس عواملی که باعث عود اعتیاد شده اند
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۷/۴	۷۷	۵/۶	۱	۴۰/۴	۷۶	۱ - دوستان معتاد
۸/۷	۱۸	۵/۶	۱	۹	۱۷	۲ - مراجعه به محل‌های سابق
۲۸/۶	۵۹	۴۴/۴	۸	۲۷/۱	۵۱	۳ - فشار روحی و روانی
۷/۳	۱۵	۵/۶	۱	۷/۴	۱۴	۴ - بیماری
۴/۴	۹	۱۱/۱	۲	۳/۷	۷	۵ - موقعیتهای ناگوار
۹/۷	۲۰	۱۱/۱	۲	۹/۶	۱۸	۶ - طرد شدن از طرف خانواده و جامعه
۳/۹	۸	۱۶/۷	۳	۲/۷	۵	۷ - دیدن اشیاء و ابزار مصرف و سایر
۱۰۰	۲۰۶	۱۰۰	۱۸	۱۰۰	۱۸۸	جمع کل

P.V= 0.007

بحث

نتایج این مطالعه نشان داد که اکثریت معتادین که عود مجدد داشته اند زیر ۳۰ سال (۷۵ درصد) و ۷۱/۴ درصد از آنها مجرد بوده اند و ۸۵/۹ درصد سابقه مصرف سیگار داشته اند. که در مطالعه آقای جندقی و همکاران نیز ۹۷ درصد سابقه مصرف سیگار گزارش گردیده است (۹). در مطالعه دیگری که توسط آقای غالبی انجام شده ۸۴٪ افراد مراجعه کننده به مرکز درمان و بازتوانی اعتیاد سابقه مصرف سیگار داشته اند و ۵۰٪ از آنها بین ۲۵ تا ۳۵ سال سن داشتند (۱۰). در مورد علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادین اکثریت آنها (۳۷/۴ درصد) دوستان معتاد را عامل عود مجدد ذکر کرده اند در تحقیق امینی عامل مرتبط با عود معاشرت با دوستان معتاد و منحرف (۸۷/۵٪) اعلام شده است (۱۱). در تحقیقی که توسط موسی نژاد انجام گرفت مشخص شد که ۷۸ درصد معتادان دارای دوستان معتاد بوده اند (۱۲) در مطالعه مشابه دیگر که توسط مقرب انجام گرفت. ۶۴/۵٪ از افرادی که برای ترک به مرکز روانپزشکی در بیرجند مراجعه نموده بودند دارای دوستان معتاد بودند (۱۳).

در مطالعه ما ۱۳۹ نفر (۶۹/۸٪) در هنگام مراجعه برای ترک، به تریاک وابسته بودند، در مطالعه مشابه خانم مقرب ۵۸/۸٪ معتاد به تریاک و شیربه بودند (۱۳) و در مطالعه آقای غالبی نیز ۷۴٪ ماده مصرفی هنگام مراجعه را تریاک عنوان نمودند (۱۰). در مطالعه حاضر علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادین به ترتیب آنها ۳۷/۴ درصد دوستان معتاد، ۲۸/۶ درصد فشار روحی و روانی، ۹/۲ درصد طرد شدن از محیط خانواده و ۷/۲ درصد بیماری عنوان شد که در مطالعه آقای نویدیان نیز (۱۴) علل عود اعتیاد از دیدگاه معتادان را امور سخت و زیان آور، بیکاری، عوامل محیطی، معاشرت و کنجکاو (۱۴) و در مطالعه خانم مقرب عوامل فرهنگی و اجتماعی (۲۹/۰۹٪) جسمی و روانی (۶/۶۶٪) ذکر گردید (۱۴). بنابراین به منظور جلوگیری از عود مجدد اعتیاد در معتادین آنها را از معاشرت با دوستان معتاد برحذر داشته و حمایت والدین و خانواده از فرد ترک کرده نیز می تواند موثر باشد. در تحقیقی که توسط موسی نژاد انجام گرفت مشخص شد که ۷۸ درصد معتادان دارای دوستان معتاد بوده اند. این امر از اهمیت زیادی

فصلنامه علوم شناختی، شماره دوم، سال اول، ۱۳۷۸، صفحات ۲۱-۱۱.

۲-رحیمی. موقر، آفرین. رزاقی و همکاران، راهنمای پیشگیری و درمان اعتیاد، تهران معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور، سال ۱۳۷۱.

3-Schaub B, Schaub R. Healing addivtion (Nurse as Healer) NewYork: Delmar publishers; 1997: 111.

4-Nurco DN, Kinlock TW, OGrady KE, Hanlon TE. *Differential contribution of family and peer factors to the eithiology of narcotic addiction.* Drug alcohol depen 1998; 5:229-37.

5-Brown BS. Drug use-chronic and relapsingora treatable condition? Substance use misuse 1998; 33: 2515-20.

6-Kearney HM. *Drug treatment for women traditional models and new directions* IOGNN 1997; 26:459-68.

7-Fridmann P. *Management of adults recovering from alcohol or other drug problems relapse prevention in primary care-IAMA;* 15:1227-310.

8-Brown BS. *Drug use-chronic and relapsingora treatable condition?* Substance use misuse 1998; 33: 2515-20.

برخوردار است. چرا که براساس تئوری ساترلند دوستان معتاد و منحرف از عوامل مهم انحراف افراد می باشند(۱۲). در مرحله بعدی کاستن از فشار روحی وروانی معتادین می تواند در روی آوری مجدد آنها به اعتیاد عامل مهمی باشدالبته بعضی از معتادین روی آوردن مجدد به مواد را به علت بیماری (۷/۳ درصد) دیدن اشیاء و ابزار مصرف (۳/۹ درصد) ذکر کرده اند که در این خصوص نیز می توان با آگاهی دادن معتادین به اینکه مصرف مواد صرفا یک تسکین موقت برای بیماری آنها می باشد و نمی تواند منجر به درمان بیماری و بهبودی آنها شود آنها را راهنمایی نمود. با توجه به نتایج این مطالعه بیش از ۳۲/۹ درصد از معتادین دارای استرس زیاد و ۴۱/۳ درصد دارای استرس متوسط بوده اند. بنابراین کاهش استرس معتادین می تواند در جلوگیری از عود آنها موثر باشد در سایر مطالعات مشابه نیز اکثریت معتادین دارای استرس بالایی بوده اند(۱۲-۱۰). این مطالعه نشان داد که اگر چه درمان دارویی اولین انتخاب پزشکان برای درمان اعتیاد به شمار می رود ولی یک معتاد علاوه بر نیاز به داروهای سم زدا به مشاوره های مختلف و کمک خانواده معتاد در جلوگیری از عود مجدد نیاز دارد. جلسات گروه درمانی و شناسایی اختلالات روانی یک معتاد و درمان آن می تواند در موفقیت درمان دارویی موثر باشد نکته مهمتر اینکه در این مطالعه نظرات خود افراد ترک کرده درخصوص عوامل عود اعتیاد و اقدامات لازم جهت جلوگیری از عود مجدد نشان می دهد که دور کردن آنها از دوستان معتاد، داشتن شغل مناسب و حمایت و پشتیبانی اطرافیان و یاحتی مهاجرت به شهر دیگر می تواند راه حل مناسبی برای جلوگیری از عود اعتیاد باشد.

منابع

- ۱-مکری. آذرخش، *بختی پیرامون رویکردهای مناسب درمانی در سوء مصرف مواد مخدر،*

۱۲- موسی نژاد علی. بررسی عوامل اجتماعی موثر بر گرایش پسران نوجوان و جوان زندان اصفهان به مصرف مواد مخدر، پایان نامه کارشناسی ارشد، اصفهان، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان، ۱۳۷۸، صفحه ۴۸.

۱۳- مقرب مرضیه و همکاران. عوامل موثر بر عود اعتیاد از دیدگاه معتادین مراجعه کننده برای ترک به مرکز روانپزشکی امام رضا (ع) بیرجند، مجله شکیبا، سال چهارم، شماره ۶ و ۷، ۱۳۸۳، صفحه ۶۵-۶۳.

۱۴- نویدیان علی و همکاران، بررسی خصوصیات شخصیتی معتادان به مواد مخدر در مرکز باز پروری زاهدان، مجله پژوهشی حکیم، دوره پنجم، شماره ۱، بهار ۱۳۸۱، صفحه ۲۱.

۹- جندقی غلامرضا، عالی وحید، عوامل موثر بر ترک اعتیاد در معتادان خود معرف منطقه جنوب تهران، مجله حکیم، دوره چهارم، شماره چهارم، سال ۱۳۸۰، صفحه ۲۹۳-۲۹۱.

۱۰- غالبی مجتبی. خلاصه آمار تحقیقاتی ۴۳۱ مراجعه به مرکز درمان و باز توانی اعتیاد و دکتر غالبی در سال ۱۳۸۲، گاهنامه داخلی مرکز درمان و باز توانی اعتیاد دکتر غالبی یزد شماره اول صفحه ۲۷.

۱۱- امینی. کوروش، امینی. داریوش و همکاران، بررسی عوامل اجتماعی و محیطی مرتبط با بازگشت مجدد معتادان به مصرف مواد افیونی در مراجعین به مراکز دولتی ترک اعتیاد شهر همدان، ۱۳۷۹، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان، شماره ۴۵، زمستان ۸۲، صفحه ۴۱.

The Study of the Causes of Relapse in Addicts Referring to Behzisti of Yazd, 1381

Fallahzadeh H * (Ph.D) - Hosseini N**(BS)

**Assistant Professor (Shahid Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services, Yazd /Iran).*

***Specialist of Public Health in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services, Yazd /Iran).*

Abstract

Addiction is a disorder with chronic nature which threatens health. With this regard, we were determined to check the relapse factors from the view of addicts themselves. This study was performed on 230 addicts referring to Behzisti center of Yazd by census. From the view of addicts the following were the causes for their addiction: friends (37.4%), dropping at their previous haunts (8.7%), mental strain (62.8%), treating their diseases (7.3%), unfavorable encounters (4.4%), family and society rejection (9.7%), and observing just the related tools and instruments (3.9%). It was found that the highest inclination to drugs had been to opium (69.8%). The age average of the addicts with relapse was 32.5 ± 10 and the average period for using drugs was 8.86 ± 6.2 years. Of all the addicts, 24.4% kept drugs at home; 34.5% had destroyed their drugs. The first offerers of drug to these subjects had been peers out of school (48.8%), a relative (23.4%), a family member (9.7%) and school friends (6.6%). The addicts believed that imparting knowledge regarding side effects, support of the people around, keeping away the quitting patient from other addicts and replacing appropriate activities can be helpful respectively.

Key words: Addicts-Relaps-yazd